

І суцільно наукається,
І оволодіває чужою мовою...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редкамп і Адміністративний
"Свобода", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
JHC: HENDERSON 5-8740
Тел. з Нью-Йорку:
BARDY 7-4125

РІК LXV. Ч. 185. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY AND NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 26, 1958 No. 185. VOL. LXV.

ЗДА ДОПОМАГАТИМУТЬ ПІВДЕННІ АМЕРИЦІ В РОЗВИТКУ ІІ ЕКОНОМІКИ

Вашингтон. — Тут закінчилися дводенні конференції, присвячені проблемам південно-американського економічного розвитку, в якій взяли участь міністри закордонних справ двадцяти держав Латинської Америки, як теж представники 3'єдинних Держав Америки. Найважливішим вислідом цієї конференції було рішення створити новий між-американський банк, завданням якого було б підтримувати фінансово, відомостями позичками, розвитком економіки південно-американських країн. Зорганізування такого банку доручено Між-американській Економічній і Суспільній Раді, яка має створити окрему комісію для випробування статутів такого банку і проекту договорів у цій справі. З'єдинені Держави Америки, які ставилися досі негативно до плану створення такого банку, змінили тепер своє ставлення і заявили готовність співпрацювати в цьому новому почині, складаючи в основний капітал банку 100 мільйонів доларів або й більше. В політичних колах вважають відбуту конференцію міністрів закордонних справ Південної Америки однією з найбільш успішних зустрічей і успіх її приписують зміні в поглядах провідних кіл ЗДА на господарську політику у відношенні до південно-

140 ДЕЛЕГАТІВ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У ЗБОРАХ ЗУАДН В СУБОТУ, 27-го ВЕРЕСНЯ Д-Р ОЛ. САС-ЯВОРСЬКИЙ БУДЕ ГОСТЕМ НА БЕНКЕТІ

Філадельфія. — Кругло 140 делегатів центральних і місцевих установ зголошувалося до участі в 6-их Загальних Зборах Злученого Українського Американського Комітету, що відбудуться тут в найближчу суботу, 27-го вересня, в готелі Велл-Стратфорд, репрезентуючи Український Народний Союз, Український Робітничий Союз, "Народну Поміч", Об'єднання кол. воляків-українців, Союз Українок Америки, Організацію Держави. Відомі українці, організатори Оборони Чотирьох Свобод України, Народні Доми, клуби й інші організації. Збори почнуться о 10-й годині ранку в залі 10-ї рані в Управу ЗУАДК. Очікується, що всі зголошені делегати будуть на час, бо на порядку денному є ряд важливих справ і рішень, які вимагатимуть великої уваги та всебічного обговорення. На збори наспіло кілька десятків привітань від різних установ і організацій та державних інституцій, включно з найвищими державними достоїнствами. Своєю привітністю до зборів заповнів зацікавленість у харитативній активності ЗУАДК і інших добровільних допомогівих агенцій представники Держав-

ЗДА стримують Чіанг Кай-шеня від офензиви проти Пейпінгу

Тайпін. — У цій столиці Формози (Тайвані) відбулися в минулий вівторок кілька днів важливі наради між найвищими чинниками вільного Китаю і американського війська. В нарадах взяли участь м. і. сам маршал Чіанг Кай-шен, його заступник і прем'єр Ченг-чунг, високі китайські військовики, американський командант збройних сил на Тихому океані адмірал Гаррі Д. Фелт, командант логістики ЗДА в тихо-океанському обширі генерал Лоренс Кутер, посол ЗДА Еберт Думрайт і ін. За твердженням часописів, названі китайські націоналісти настоювали на потребу бомбардувати бережні артилерійські позиції китайських комуністів та перешкодити широким операціям в Квімої та скріпленню кріплення Квімою сильнішою артилерією з дальшим засягом.

Китайські націоналісти збили 10 "МІГ-ів"

Тайпін. — За офіційним повідомленням, над протоколом Формози збито знову 10 комуністичних літаків типу МіГ-17 та, що було одностайна битва, а воно складалося з сутичок, що тривали 5 годин і простяглися на простір 400 миль уздовж берегів китайського суходолу. За націоналістичним твердженням, протягом останніх тижнів збито вже 24 комуністичні літаки.

Англія закликає Совети впливати примирливо на комуністичний Китай

Об'єднані Нації. — Англійський міністер закордонних справ Селвін Ллойд звернувся з закликом до советського міністра закордонних справ Андрія Громика, щоб Москва вплинула у примирливий уряд у Пейпінгу. Англійський міністер зробив це під час двогодинної вечери в Громику, що він її мав в минулу суботу в Нью-Йорку. У тієї вечери взяли участь з англіїського боку англіїський секретар закордонних справ (віце-міністер) Алан Нобл і посол в Об'єднаних Націях Пірсон Діксон. За твердженням часописів, Громико не подав надії на зміну советського становища, яке — замість заспокоювати китайських комуністів — радше підбурює їх та перелічить зусилля з ними в протиположний пропагандистський напрям. У зв'язку з цим повідомляють, що вигляди Варшавської конференції між американським і комуністичним амбасадорами на порозуміння шораз гірші, бо комуністи не відступають від своєї позиції, що тільки відворот Америки з Далекосходу є передумовою миру. Західна преса звертає увагу, що советська й комуністична преса присвячують більше місця атакам проти 3'єдинних Держав за їх підтримку вільного Китаю і голосніше вимагають, щоб ЗДА зліквідували свою військову базу на Формозі (Тайвані), ніж підкреслюють свої претензії до Квімої і Матсу.

Альжирські партизани перейшли до великого наступу

Альжир. — У два дні після проголошення створення підпільного уряду для Альжиру альжирські партизани перейшли на широкі лінії до наступу проти французів. Як він виглядає у подробицях, поки що трудно з'ясувати — пояснюють закордонні кореспонденти в Альжирі, бо щойно згодом на підставі відомостей із різних частин краю, одержаних від вісників і військовиків, можна буде скласти собі євентуальний образ. Альжирські партизани оминали одвертих боїв з французьким військом, обмежуючись від 4 років до несподіваних наскоків, до нападів із засідок та до терористичних актів супроти французів і власних землевласців, співпрацюючих з французами. Тепер цілі з'єднання регулярної альжирської повстанської армії почали сходити в долини з своїх гірських кривок, здебільша за кордонами Тунісії. Альжирські націоналісти погрожують у своїх виданнях Франції, що наближається "альжирське Дієблену", — себто така поразка французького війська, яка — як колись в Інтоніті — докаже французам безвиглядність їхнього панування в Альжирі. З уваги на цю воєнну атмосферу в Альжирі, і страх мусульманських мешканців з одного боку перед терором націоналістів за голосування у публіциті в справі нової конституції Франції 28 с. м., з другого боку перед терором французів за неголосування — вислід публіциті в Альжирі не віддзеркалюватиме дійсних настроїв.

У ЛИВАНІ ЗНОВУ ВУЛИЧНІ БОЇ — 30 ВБИТИХ

ОПОЗИЦІЙНИЙ ЛІДЕР КАРАМІ СТАВ НОВИМ
ПРЕМ'ЄРОМ

Бейрут. — У першому дні урядування нового президента Лівану, генерала Фуада Шегаб, в середу 24 с. м. і нового, призначеного ним, уряду столиці Лівану Бейрут, змість вернутися до нормального, мирного стану, була знову ареною запалених крижаних вуличних боїв. Цим разом центральною бойовою стороною була партія Фаліага, що підтримувала колишнього президента Каміля Шамуна та яка також має свою озброєну боєву. Вона проголосила генеральний страйк на знак протесту проти схвалення невідомими людьми головного редактора її щоденника, Фуада Гадада, який мабуть, згинув з рук його політичних противників, при чому лінійки єгипетського президента Насера. Націоналістичні партії пробували силою примусити купити в і д ч и н я т и крамничі і від цього почалася стрілянина. Вона була такою сильною, що за газетними вікнами згинуло коло 30 осіб. Ліванська армія загрозилася, що бомбардуватиме кожний дім, з якого випадує стрілянина. Новий уряд закликав до спокою через радіо, а американське військо виставило скріплені стріли з скорострільної дільниці, та на головному шляху до летища і порту. Новий президент проголосив листування народу Мохаммеда.

Архiep. Макаріос пропонує нову розв'язку проблеми Кипру

Атени. — Релігійний і політичний лідер кипрських греків архієпископ Макаріос, якому англіїці заборонили вертатися на Кипр та який тому постійно живе в Греції, оприлюднив у розмові з видатною діячкою англіїської Партії праці Варварою Кестл власний проєкт розв'язки кипрської проблеми. Макаріос пропонує надати Кипрові на протязі 4-ох років широкую автономію, з тим, щоб вона становила перехід до повної власної самостійності, незалежності від Греції. Макаріос заявляє, що турецька меншіна на Кипрі дістала б повні гарантії власного розвитку. Турки відразу визнали цей план за несприйнятливий, а англіїці поставилися до нього з резервом. Англіїський губернатор на Кипрі сер Гю Фат заповів, що він реалізуватиме план "триважної відповідальності" за Кипр. Турецька заповідь, що вона лише свого представника до адміністрації ради Кипру, зате Греція відкинула цей план, а революційні підпільники кипрських греків заповіли активне поборювання того плану. Справа Кипру буде предметом дебат на бжучій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

Австрія дораджує Мадярщині проголосити амністію

Об'єднані Нації. — Австрійський міністер закордонних справ д-р Леопольд Фігль заявив про рішення Генеральної Асамблеї перевести нову дискусію над ситуацією на Мадярщині, звернувшись з закликом до комуністично-мадярського уряду, щоб той припинив переслідування учасників повстання з 1956 року та проголосив широкую політичну амністію. При цій нагоді австрійський міністер твердив, що Австрія примістила від

У СВІТІ

● Англіїський маршал Вайсмант Монтегю, один із героїв останньої війни, заступник головного команданта збройних сил НАТО, скінчив 70 років життя і перейшов у стан спокійності. З цієї нагоди у голландській столиці Амстердамі відбувся вшанування маршала. Він був однією з найважливіших постатей Другої світової війни. Після війни він працював на дипломатичній службі. ● Італійський уряд, який хоче зберегти дуже добрі взаємини з Америкою, опинився в незручній ситуації, бо уряду цивільного диктатора в Італії рішуче заперечує проти того, щоб американські пасажирські ракети літали користувальцями італійськими льотами і пасажирами. Причина цього: істрашенний туркіт, який вилітає з Італії, старість і дітати дозвол на виключення льотців у Мільно й Римі в дітати.

Проєктують оборонний бюджет на 1960-ий рік в сумі \$ 42 білйонів

Вашингтон. — Пентагон вже тепер підготував оборонний бюджет на фінансовий рік 1959 - 1960, який Президент мусить передати Конгресові в січні 1959 року. Оборонний бюджет на фінансовий рік 1958 року, який вийшов, виходить 41,078,000,000 доларів. Уряд хотів би втримати оборонний бюджет на 1960 рік на цій самій висоті, це значить, що уряд проєктуватиме видатки на оборону на 1960 рік в сумі 42 білйонів доларів. Та щоб мовчало було доволитися таким бюджетом, то вже тепер треба думати про припинення праць над далекопротібною балістичною ракетою "Титан", над літаком, що має більшу від звуку швидкість і над "смастером", який буде фальшивим. Відкинення або повне зменшення запланованих проєктів гаюдило б білйонів доларів, і тому департамент оборони повністю обдумує цю справу. Ця справа буде вирішена через 6 тижнів, бо секретар оборони Ніл МакЕлрой вийде на Далекій Схід і вернеться аж при кінці жовтня. Кожна частина зброї має як найбільше зменшити свої видатки. Таку саму редукцію мають переводити і ті агенції, які займаються дослідженням над новою зброєю.

Канадський уряд стверджує поліпшення економіки

Оттава. — Статистичне Бюро 23-го вересня стверджує, "помірно" поправу економіки. Бюро оцінює, що країна в продукції в першій половині цього року в річному відношенні становила 32 білйонів доларів, на 2% більше в порівнянні з минулим роком, коли вона воносила 31,3 білйона доларів. Але в господарських колах звертають увагу, що це збільшення спричинене в великій мірі завдяки подорожчання товарів. В цілому 1958 році вартість продукції (товарів і виконаної праці) збільшилася на 1% від початку року дотепер. І надалі збільшуватимуться приватний прибуток робітників та прибуток фермерів внаслідок збільшення продукції живої інвентаря.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ГОТОВА ДО ПОДОРОЖІ І КОНЦЕРТІВ

Це є Капля Українських Бандуристів ім. Т. Шевченка, в новому складі і новому оформленні, готова до турне з прощальними концертами в Америці і Канаді та до виступу в гостинних концертах в європейських столицях. Капля, що є під мистецьким керівництвом Григорія Кистаєва і Володимира Бока, поповнилася і відвідалася рядом нових, молодих голосів, приготувала з найбільшою дбайливістю новий, репертуарний репертуар, придбала нові, різнокольорові і стилі українські жупани та поробила всі фонди на подорож Капелі до Європи складо українське громадянство Америки і Канади. Але це далеко не в такій висоті, як вони потрібні. Капля очікує, що потрібні ще суму складе українське громадянство на ту благородну ціль своєю масовою участю в прощальних концертах Капелі в поодиноких містах Америки і Канади. Час і місце цих концертів подані в окремих оголошеннях.

Американські інвестиції в Латинській Америці становлять \$ 8.8 білйона

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що приватні американські інвестиції в державах Латинської Америки збільшилися в 1957 році на 1,3 білйона доларів і вийшли 8,8 білйона доларів. Уряд Визисової Економіки при департаменті торгівлі стверджує, що це найбільше збільшення в американських інвестиціях в одному році, яке

Обвинувачують в хабарництві двох визначних демократів

Вашингтон. — Працівник окремої підкомісії для дослідження недолугів в урядових агенціях Олівер Істледн виявив, що два визначні демократичні політики, а саме посадник міста Пінтсбургу, Па., і кандидат на губернатора Пенсильванії, Дейвід Л. Лоренс і сенатор із Флориди, Джордж А. Сметерс, мали неправильно діяти в Федеральній Комунікаційній Комісії, коли інтерв'ювали в справі телевізійних аудіцій. Олівер назвав також і колишнього голову Федеральної Комунікаційної Комісії Джорджа МекКонногі, який мав домагатися хабарів за те, щоб прихильно полагався на справу телевізійних концесій. Посадник Лоренс в 1956 році писав листа до комісарів Федеральної Комунікаційної Комісії Роберта Т. Бартлі і Ричарда А. Мака в справі од-

В АМЕРИЦІ

● Ньюйоркський правник професор Бернхард Шварц тричі виступив після реєстрації Шермана Адамса, бо не він, Шварц, започаткував слідство проти Адамса, буши дорадником конгресової підкомісії. Д-р Шварц каже, що тепер люди навіть на найвищих становищах казати муть самі до себе: "Уважай, бо можуть тебе зловити так, як Адамса". ● Чисні дітати переправляють 275 немовлят із старого дому в Нью-Йорку до шпиталю для найдухів, збудованого на 30 мільйонів доларів на розі 3-ої евної і 68-ої вулиці. Усіх цих немовлят доглядають 170 медичних сестер. У їх переправленні до нового дому медичні сестри допомагають 30 сестер монахинь та численні інші добровольці. ● Професор Вашингтонського університету д-р Е. В. Каварі заявив, що існують переконливі докази на те, що надмірне ку-

рися спричиняє пістрья легенів. Фільми в цигарках — твердять: зовсім не забезпечують люти пістрья. Курці сигар і про люти менше намагаються на пістрья легенів, але й нагомостя загрозують пістрья на язичі. ● До Нью-Йорку вернулася 71 американських промисловців, які впродовж 17-ох днів подорожували по СССР. Вони кажуть, що советські робітники переконані в тому, що впродовж найближчих 10-ох років советська продукція зриватиметься з американською. ● Комісар виконавця Ньюйоркського статусу д-р Джеймс Е. Аллен заявив, що до народних і середніх шлх цього статусу коштує 3,436,000 доларів, з того 2,640,000 до публічних шкіль, а решта до приватних. Цього року число дітат в школах, починаючи від дитячих садків, збільшилося на 131,736, тобто на 4 відсотки, в порівнянні з минулим роком.

СВОБОДА

FOUNDED 1933

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІНСТИТУЦІЯ НАШОГО СУМНІННЯ

В наближену суботу, 27-го вересня, відбудеться у Філадельфії вже шості з черги загальні збори нашої харитативної централі — З'єднаного Українського Американського Допомогового Комітету, загальновідомого під заголовком з початкових літер назвою ЗУАДК. Ця організація, що на останнього року відзначає своє 15-річчя, належить, без сумніву, до найбільш популярних українських організацій, і її оправданню можна вважати інституцією нашого сумніння.

Займаючись благами 15-літню історію ЗУАДК-Комітету і проведенню ним працю. Не легше її і характеризувати, бо входить тут в гру найбільш екстремні людських переживань і почувань, про які часто пишеться поезії чи композуються пісні.

Війна, та ще і світова, означає смерть, руїну і горе, означає відчуження і сприт, означає бранство над головою, голод і холод. В результаті останньої світової війни всі ці поняття концентрувалися в ще одному її продукті — так званих "переміщених особах", не тисячі, але мільйони яких розвіялися внаслідок хуртовини по всіх бездоріжжях світу.

Створення ЗУАДК-Комітету було голосом сумніння американських українців, що відігравало на недовго братів, над якими, крім величезних поневірянь і неволі, злилися ще чорні хмари обнування, дискримінації та різноманітної із загальною примусовою репатріації. Все це стало не тільки предметом турбот ЗУАДК, але й частинною його власної долі, бо і проти нього звернулася частина тих ворожих наступів, що велася проти скитальців. Оборона проти тих наступів силою факту мусила перейти в акцію вже політичного значення і вартості першої ваги.

Це була перша фаза праці ЗУАДК. Друга і третя фази — це допомога і переселення, а теперішня фаза — це вже допомога і суспільна служба.

Якщо сумніння американських українців міряти працею та успіхами ЗУАДК-Комітету, і то не тільки в харитативній, але й політичній та культурній діяльності, зв'язаних з першою, то кожний з нас міг би вважати "добрим Семом", якому ще тільки крила бракує, щоб лягти на руки. Але нам це далеко до тих крил, якщо міряти наше сумніння власною міркою, себто нашими жертвами на цілі ЗУАДК-Комітету. Правда, колиш бразиліанське. Відомо бо, що сама тільки столітня акція "Свободи", ведена на початку існування ЗУАДК-Комітету, дала йому кругло 30,000 доларів, і не багато було наших громадянських чи родинних імпрес, про які не було б цифрової згадки у вказівках пожертв для ЗУАДК-Комітету. Тоді з нашим сумнінням було все в найбільшому порядку. Але з часом сумніння почало нудити, і ЗУАДК-Комітетові прийшлося рятувати його славу величезними тиснями зв'язками та контрактами з американськими й міжнародними державними та напівдержавними харитативними й переселенчними інституціями, зберігаючи при цьому свою повну незалежність української організації.

Очевидно, що в кожній праці харитативного порядку зв'язки були і будуть найбільше невдоволеними. Немас б харитативної інституції, яка могла б задовольнити всі потреби тих, яким вона допомагає, а у випадку ЗУАДК-Комітету ці потреби можна було задовольнити тільки до такої міри, до якої відігравало сумніння жертвodawців. Інше діло, що ЗУАДК-Комітет, як і все людське, не є ідеальною організацією, але також ідеальними не є ті, що допомогу давали, і ті, що її одержували. В кожному разі ця наша харитативна централія, наш ЗУАДК-Комітет, мас без порівняння більше світла, ніж тіні, і тому можна нею пишатися.

Загальною відомою правдою є те, що найбільшю політичною мудрістю вважається вміння передбачати. До такої політичної мудрості треба зарахувати і створення ЗУАДК-Комітету. Але ця колишня мудрість могла б легко перетворитися у велику глупоту, якби ми вже сьогодні не пробували здати собі справу з тієї ролі, яка може припасти ЗУАДК-Комітетові завтра, не кажучи вже про його все ще великі завдання сьогодні. Калькуляція проста: ми знаємо, що весь український народ, внаслідок довгої неволі, окупації і експлуатації, належить до найбільш потребуючих у світі. Ми також віримо і переконані, що залізна заслона, "так або інакше", ранише чи пізніше впаде, і тоді ми зможемо цю допомогу нашому народові дати. Не треба великої фантазії, а треба тільки трохи здорового розуму, щоб збагнути, яку неймовірно велику роллю може в такому випадку відіграти ЗУАДК-Комітет, міжнародно визнана і акцептована харитативна установа. Проте, свої майбутні завдання ЗУАДК-Комітет зможе виконати тільки тоді, якщо ми допоможемо йому виконувати його призначення сьогодні. Це повинні мати на увазі і ЗУАДК, і українська суспільність, і суботні збори. ЗУАДК мусить бути і залишитись тим, чим він є: інституцією нашого сумніння.

МОСКВА І ПЛЕБІСЦИТ У ФРАНЦІЇ

Всенародне голосування

(плебісцит або референдум)

яке має відбутися в неділю

28 вересня ц. р. у Франції і

під час якого французьке

населення має прийняти або

відкинути проєкт нової кон-

ституції, викликає в Москві

величезне занепокоєння. Со-

ветські самодержці і дикта-

тори "світового комунізму"

докладають усіх зусиль, щоб,

з одного боку, підбичувати

французьких комуністів, а з

другого — застрашити фран-

цузьких соціалістів і інших

лівих примарою "фашизму" і

"тоталітаризму", що неминуче

... знищить Францію після

того, як французький народ

прийме нову конституцію.

Про загрозу цього французько-

го "фашизму" товчуть безу-

пирні московська "Правда" й

інші совєтські газети. Із дов-

железними статтями на цю

тему виступає орган нового

Комінтерну — "наради кому-

ністичних і робітничих партій"

п. н. "Проблеми Миру і

Соціалізму". Виступив у цій

справі і "попередженнями"

супроти Франції в неділю 21

вересня сам Нікіта Хрущов,

повторюючи перемелювані со-

ветською пресою "аргументи"

проти прийняття проєкту но-

вої конституції. Ще ніколи

протитом сучасної історії

жодна чужоземна партія і чу-

жоземний уряд не добували-

ся так наполегливо вищого

впливу на плебісцит в якійсь

чужій країні, як це робить

тепер комуністична партія

Совєтського Союзу і голова

його уряду.

Чи не найбільше уваги

присвячує ситуації у Франції

"Правда", орган центрально-

го комуністичного партії

СССР. Протягом остан-

ніх двох тижнів не було й

одного числа цієї газети, в

якому, крім таких чи інших

тезисних і "сповісних

тривогою за майбутнє фран-

цузької демократії" повідом-

лень, не було б основних

статей про "загрозу фашиз-

му", яка буміжю навісила Да-

мокловим мечем над "бідла-

шною" Францією. Вже самий

перелік статей, надрукова-

них у "Правді" на цю тему,

показує, скільки уваги при-

кладають московські само-

держці до справи зміни фран-

цузької конституції і до все-

народного голосування, що

мас відбутися 28 вересня.

У числі 253 з 10 вересня

надрукована у "Правді" ста-

ття якогось І. Іванова п. н.

"Захорюючи ці Пале-Роялі",

присвячена відомому францу-

зкому політикові 80-літньому

Полеві Рейно, голові дорадо-

го конституційного комітету,

що опрацював текст нової

конституції. У цій статті на-

звано Рейно "жирною", па-

троном "зрадників", "гроб-

копателям Франції" і т. ін.

Водночас автор статті попе-

реджає соціалістичну, радик-

альну й інші республіканські

партії, що якщо буде прий-

нята нова конституція, то ре-

пресії чекають не тільки ко-

муністів, але й їх.

Подібна стаття, але присвя-

чена вже секретареві соціалі-

стичної партії Гю Молле, на-

друкована зараз таки в чер-

говому числі "Правди" (з 11

вересня ц. р.). Автор цієї

статті якесь Д. Фьодоров,

лаоучи Молле "зрадником",

"відступником" і "предтечею

фашизму", попереджає деле-

гатів з'їзду соціалістичної

партії, який відбувався цим

днями в Парижі, що "фа-

шизм несе із собою смертель-

ну загрозу для всіх демокра-

тичних партій, в тому числі

і для соціалістичної".

В наступному числі "Прав-

ди" вміщено вже аж два ве-

лікі "французькі" матеріали.

Перший — це резолюція цен-

трального комітету французь-

кої комуністичної партії в

справі конституційного пле-

бісциту із закликом до всіх

партій, передусім соціалісти-

чної, поєднати "спільну бороть-

бу проти диктатури де Голя

і зрадництва Гю Молле" і го-

лосувати під час плебісциту

проти нової конституції. А

другий матеріал — це корес-

пондентія Г. Ратіні з Пари-

жа п. н. "Проти прислужни-

цтва перед реакцією", при-

свячена з'їздові французької

соціалістичної партії.

Виповнені "французькими"

матеріалами також і наступ-

ні числа "Правди". В числі з

13 вересня надрукована в під-

валі велика кореспонденція

Г. Ратіні п. н. "Боротьба на-

вколо референдуму у Фран-

ції продовжується". В черго-

вому числі з 14 вересня на-

друкована стаття цього ж ко-

респондента "Правди" про

розкол у французькій соці-

алістичній партії, що стався

бутижню внаслідок "зради" Гю

Молле. Зараз же на другий

день, 15 вересня, "Правда"

надрукувала велику статтю

"Не референдум, а фікція".

Спрямовану проти "антиде-

мократичної конституції", і ви-

ни-у підвалом фейлетону Андре

Вюрмєра "Мій Париж" із

запевненням, що населення

цього міста скаже під час

плебісциту своє "ні" проти

конституції.

Подібні матеріали принес-

ла "Правда" і в чергових чи-

слах. 16-го вересня надруку-

вала вона заяву ген. секрет-

аря французької компартії

п. н. "Ми скажемо ні!". В

цьому ж числі вміщений пе-

редрук великої статті із жур-

налу "Проблеми Миру і Со-

ціалізму" п. н. "Проти фа-

шистської загрози у Франції"

із попередженнями, що ціло-

му всенародного голосування

у Франції з "злікувати де-

мократію у Франції" і з про-

позицією створити спільний

фронт усіх, хто "бореться

проти фашизму". В числі ж

із 17 вересня надрукована

стаття якогось "кандидата

правничих наук" М. Крутого-

лова п. н. "Проект французь-

кої конституції і парламент",

в якій цей круглолова нама-

гається довести, що нова ко-

нституція встановить у Фран-

ції "конституційну монархію"

під проводом... президента.

Але найбільш гарматні адо-

ри на Францію із сторінок

"Правди" в чотирьох 18 серпня

— стаття Іллі Ерєнбурга

"Думки про Францію", в якій

як дитини із читачами свої-

ми, "тривогоми й надіями",

і в неділю 21 вересня, коли із

сторінок "Правди" і з голос-

ня усіх московських радіо-

станцій залунало проголо-

шення самого Нікіти Хруш-

чова (треба підкреслити —

голови совєтського уряду і

провідника совєтської ко-

муністичної партії) із закликом до

боротьби з фашизмом у Фран-

ції і з попередженням, що так

само, як де Голь, приходив

до влади колись Гітлер.

Совєтська кампанія проти

всенародного голосування

у Франції з виразним намаган-

ням вплинути на те, щоб

французи голосували проти

нової конституції, і вкінці ви-

ступ Хрущова проти голови

французького уряду як про-

відника "реакції" — с, як

можна бачити зі змісту при-

ведень в цьому огляді мате-

ріалів, брутальним виставля-

нням у внутрішній французькій

справі. Так зрозуміла всі ці

виступи французька опінія і

так само прийняла й навіть

учасники з'їзду соціалістич-

ної і радикальної партій у

Франції, які великою більші-

стю голосів вирішили голо-

сувати за нову конституцію.

Юрій Студинський

НАША КУЛЬТУРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Не беремося давати фахо-

вої рецензії на виступ тан-

цювальної групи Орлик, яка

приїхала до Мюнхену з Мен-

честеру, бо ми не є знавці в

тій справі. Хочемо тільки по-

дати враження очевидця,

який довгі роки, час від ча-

су, оглядає різні балетні гру-

пи в добрих театрах Захід-

ної Європи. Отже, пишемо

це тільки як "паркеткернер".

Танецьна група Орлик, яка

була запрошена містом Мюн-

хену взяти участь у фести-

валі "Європа співає й тан-

цює", мала дуже великий ус-

піх, а приблизно три тисячі

німців і 300 українців на за-

лі гургановими оплесками

ІЗ СОВЕТСЬКОГО ПОБУТУ

3 МІТЛОЮ ПО ФАСТОВУ

Надрукований нижче репортаж про сучасний Фастів узято з київського журналу "Перець" (за липень ч. р.) Жанр гумористичного фельетону в советській літературі є ще тим маленьким віконцем, крізь яке часом можна побачити, як там воно насправді побачити, звичайно, не все, але бодай де-що, — та що дозволяється критикувати. Бо ні в віршах, ні в повістях та романах советських авторів правдивого життя годі шукати.

ТЕ, ЩО МЕТЕ

З Київського приміського вокзалу до станції Фастів — дві години їзди. Зі станції Фастів до міста Фастова трохи більше. Таксіни на станції не видно (до речі, і в місті теж). Автобуса також не побачиш. Єдиний загальнодоступний вид транспорту у Фастові — це "топобус", ним, як правило, і користуються працівники.

Скористався ним і я. Вийшов на привокзальну площу і відчув, як мене обдав своїм свіжим подихом легкий вітерець. Такий легкий, такий прискрипний, що аж... сльози на очах виступили. Бо разом з вітерцем мене обдало ще й густою хмарою пилу.

Купаються у пилі тут не тільки горобці, а й люди. Товстим шаром лежить пилка на тротуарах. Щоб якось прокласти собі стежку, довелось пустити в хід свою мітлу. Тільки-но я розмахнувся нею, як мене обступив гурт українців зацікавлених працівників комунального господарства м. Фастова.

— Що це? — запитали вони.
— Те, що мете.
— Невже? — здивувалися комунальники. — Уперше бачимо. Не погано було б і нам завести кілька таких штук. Тільки, де ж їх узяти?

НА ЗЕМЛІ В НЕБЕСАХ І НА МОРІ

— Як же дістатися до міста Фастова?
— Молода пара, до якої я звернувся з цим запитанням, задгавково презирнулася.
— А ти, — спитали вони, —

як хочеш дістатися: морем чи суходолом?
— При чому тут море? — спитав я.
— Як при чому? Ти на Триліській вулиці був?
— Ні...
— А на Південно-Західній? На Інтернаціональній? На вулицях Держкивської й Орджонікідзе? На Радянському провулку? А у водоймищі перед базаром тобто, доводилося плавати? В такому разі, ти не знаєш, що таке водна стихія. А нам, фастівцям, доводиться брати ці водні перешкоди з самої весни і аж до зими, коли калюжі замерзають. Про замощення цих калюж не раз ставилося питання на засіданнях райвиконкому і міськради.

— І що?
— І нічого. Питання про їх ліквідацію, як і раніше, висить між небом і землею... А ми плаваємо.

РАПОНОВА АБІСІНІЯ

Спека. В горлі пересохло. Підходжу до споруди з висікою: "Павільйон № 8". На ній плякат: величезний рак сидить на куклі пива, ніби кличе: заходьте, частуйтеся.
— А крім пива у вас є що-небудь?
— О, будь ласка... Можна коньячку. Є ром. Лікер...
— А вода?
— Воду шукайте в іншому місці...
Я шукав газований воду у вісімнадцятих "інших місцях". Де красувалися вивіски "Павільйон", "Буфет", але ніде на неї не натрапив. Звичайної води — то допроситися не міг, аж поки не зустрів якусь бабцю.

Вона набрала мені з відрі склянку жовтуватого рідини.
— Це, — пояснила бабця, — вода з абісінського колодязя. Весняне місто її п'є.
Напився і я. Не сплонував, бо не хотів образити стареньку.
— А чому, — спитав я, — той колодязь зветься абісінським?
— Чому... мабуть тому, що на запитання, в якому столітті думали колодязні рури, наша голова міськради відповіла: "А біс його знає"...

СІМ БІД НА ОДИН ОБІД

Напившись, я зібрався обідати.
Біля ресторану товпилося десятків до двох так, як і я, але ніхто не переступав порога, бо при самому вході нас зупинив напис: "Закрито на обід".
— Та, хай йому абищо, тому ресторану, — подав хтось щасливу думку. — У Фастові ж ж це й чайна.
До чайної ми потрапили саме тоді, коли офіціантка плечем підпирала двері.
— У нас обід, — пояснила

дівчина, — у офіціанток і кухарів...
Чому радянники громадського харчування повинні обідати тоді, коли всі люди поспішають до ресторану й чайної на обід, — це загадка, яку у Фастові ніхто розгадати не може.

ПІДІДЖАЮЧИ ДО СТАНЦІЇ

Ще одна загадка підстерігала мене в криниці Фастова. Там цілими ярусами, один на одному, стояли холодильники, і ніхто їх не купував. На полицях вишукувались ряди телевізорів, за якими в інших містах люди в черзі стояли, а тут на них ніхто й не дивився.
— Чому? — запитав я у продавця.
— Ніхто не купує ці чудесні речі?
Продавець відповів:
— А от, коли смерека, самі побачите.

Надвечір я побачив на вулиці голову виконкому Фастівської міської ради фашистського. Поглядаючи на годинника, він поспішав на вокзал.

Ваш голова відіжджає кудись?
— Ні. Це він їде на станцію культурно відпочивати.

— А хіба, крім станції, у вас нема де культурно розважитися?
— У нас... У нас є районний Будинок культури, більш відомий під назвою "райсарай". Є ще будинок піонерів, який займає аж... одну кімнату в приміщенні райнаросвіти... Так що, кому хочеться культурно відпочити, той проступе на станцію.

І справді, на вокзал ішло багато людей. От показався, нарешті, і голова Фастівського райвиконкому Дорошенко. Уміло перескочивши через одну калюжу, він зупинився перед другою.

— Це він, — сказали мені, мабуть, шукає там оті півтора мільйона карбованців, що їх асигнувано на впорядкування Фастова.

Постоявши отак, Дорошенко повернувся до калюжі спиною і взяв курс на залізничну станцію.

Пізно ввечері на центральній вулиці Фастова показався чоловік, зігнутий в три погіршенні під вагою здорового телевізора. Він облівався потом, а дружина й діти підшокували його.

— Швидше! Зараз почнеться передача...
— Хто це? — запитав я.
— Ного світлість товариш Гібрас. Команує у нас електростанцією. Так командують, що аж лампочки червоніють від низької напруги. А от радіоприймачі, телевізори, холодильники — так їм зовсім не працюють.

— Куди ж це він з своїм телевізором?
— На станцію, до знайомих... Там, у залізничників, чапруга нормальна...
Нотатки "Пеня" опублікував Г. Безбородько.

Богданівський український телевізор своїм обов'язком стоїти в рядках Українського Народного Союзу, щоб своїм членством об'єднати наші ідейні українські громадяни.

Дж. А. Аллен стверджує, що СССР веде перед в радіовій пропаганді

Вашингтон. — Директор Інформаційної Агенції ЗДА, до якої належить і "Голос Америки", Джордж А. Аллен з'явився в конгресовій слідчій підкомісії, що СССР веде перед в радіовій пропаганді, і ЗДА мусить скріпити свої старі, щоб могли зрівнятися в цій ділянці з тим, що роблять комуністи. Директор Аллен пропонує негайно збудувати сильніші надваторі станції в деяких районах, на Близькому і Середньому Сході та в Африці.

8-річний М. Д. Наймер звільнений з підозри в убивстві батьків

Нью Йорк. — На домагання адвоката Гарріса Б. Стейнберга суд на Стетен Айленді 22-го вересня погодився звільнити 8-річного Мелвіна Діна Наймера з підозри в убивстві своїх батьків вночі 2-го вересня. Суддя заявив, що малого Наймера тримається не як запідозреного в убивстві, тільки як свідка в справі убивства його батьків. Адвокат на це заявив, що суд не сміє тримати його як свідка, коли

немає досі убивки, а саме тримання хлопця у зв'язку з цим злочинним є шкідливим для дитини, яка має ціле життя перед собою. Суддя Чарльз Рамс Гейт вирішив звільнити М. Д. Наймера, але пропонував, щоб хлопець і надалі залишався в шпиталі для умовних, де мають вивчити справу, чому він признавався до злочину вбивства своїх батьків, хоч того не доконав.

Англійські соціалісти підтримують китайських комуністів

Лондон. — Лідер англійської соціалістичної партії праці Гю Гетсхелл, який об'їздить з промовами центри англійського базовогоного промислу, виступив з новою атакою проти американської політики, що підтримує китайських націоналістів у спроби за Кімчой і Формозу та з домаганням, щоб англійський уряд з'ясував виразно американському уряду ніби ворожі тій політиці настрої, існуючі в Англії. Гейтсхелл заявив, що "було б злочинною групою ризикувати третьою світовою війною обороною Кімчой для китайських націоналістів". В англійських днях відбувся конгрес Партії праці і публічні атаки лідерів тієї партії проти Америки у зв'язку з кризою в протоці Формози та подекуди проти консервативного уряду МекМіллена за його ніби порушення американцям, це демагогія з уваги на партійний конгрес — коментує американська преса.

Фонд видавництва творів Леоніда Мосендза

Ініціативний Комітет, зложений з особистих приятелів і прихильників творчості Леоніда Мосендза на своїх останніх зборах, що відбулися в суботу, 6-го вересня 1958 р. в Торонто, ухвалив звернутися до українського громадянства з таким закликом:

13 жовтня 1958 року минає 10 літ з дня трагічної смерті видатного поета та вченого Леоніда Мосендза. Президія Ініціативного Комітету подає до відома, що для 28-го вересня, о 4-й годині: по популюді, в залі Українського Народного Дому, при вул. 391 Ліннінгат в Торонто, відбудуться Організаційні Збори для вибору Ділового Комітету для видання творів Леоніда Мосендза, а передовсім великого роману п. н. "Останній Пророк" (життя) св. Івана Христителя). Рукопис роману, після десятилітнього пошуку, знайдено і він перебуває в певних руках. Разом з рукописом цього роману, що

мас вийти в трьох томах, переховують рукописи кількох невиданих новел і есеїв, а також великий Нотатник. Всі ці твори мають бути переглянуті компетентними літературними критиками і відредговані, а пізніше видані разом із численними листами небижника, що вже частинно опубліковані, а більшість з них на руках в окремих громадян. Можливо, що й попередньо видані твори будуть також перевидані, так, що вийшла б збірка творів, включно з "Діалогічними Параболами", які Автор перед смертю доповнив кількома віршами (де був спільний двір Л. Мосендза і Ю. Клена, під псевдонімом Порфирій Гротак).

На початку буде друкуватися перший том роману "Останній Пророк" під назвою "Батьки", а далі в міру підготовки матеріалу і надходження грошей — другий і третій томи.

Президія Ініціативного Комітету сподівається, що українське громадянство і організації (через своїх представників) шире відгукнуться на цей заклик і своєю присутністю запевнять успіх цієї акції.

За інформаціями просимо звертатися на адресу: Е. PASTERNAK 130 Humbert Blvd. Toronto, Ont., Canada Tel.: RO 9-3252

За Президію: проф. В. М. Іваніс, інж. А. Ф. Шумовський, секретар: Євгенія М. Пастернак.

"В ЧАСІ І ПРОСТОРИ" П'єса Ціна \$2.00. Замовляти: "СВОБОДА" 83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4133 В нічній тиші.

BUT THE NATIVE DID NOT KNOW THAT A SINEWY FIGURE LURKED IN THE SHADOWS, WAITING...

Але тубілець не знав, що мускуляста постать причаїлася в тіні, стежачи й чекаючи...

І коли він помчався вниз горішньою вулицею, на по-статі, немов кіт, мовчки пу-стився за ним наздогін.

AND AS HE DARTED DOWN THE DESERTED STREET, THE FIGURE FELL, CATLIKE, IN SILENT PURSUIT! 11-9-4133

Каталог

КНИЖОК КНИГАРНІ "СВОБОДА" 63 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(1)

Альбом Українських Січових Стрілець, опр. 88.75

Андрей Г. К.: Попелюшка, Ілюстр. казка 0.50

Андрейсний-Крет: Українсько-Англійський Словник 12.00

Бабій О.: Повстанці — поема 1.75

Бандурак В.: Козацька дитина, опов. з козацької буз. 0.50

Барка В.: Рай — роман ст. 310 3.00

Бендер В.: Марш молодости. Пригоди одної ескадри 1.00

Годиначук І.: Кладка — дитячі новелки 0.75

Горещий М.: Любят Україну — альбом, опр. 12.50

Вайда М.: Великий Пробудитель Закарпаття 0.80

Верховинець М.: Ідеї, брате мій. Думки і враження. 0.75

Вітрового батька турба, укр. нар. казка 1.50

Винницька І.: Музика 1.50

Витанович І.: Кость Пашківський, ідеаліст гром. праці... 1.00

Витанович В.: Михайло Гайворонський бр. 3.00, опр. 3.50

В рядках УПА — збірка споминок. Бр. 2.75 опр. 3.50

Гоголь М.: Твори. Том I і II 0.75

Голоскевич Г.: Православний словник 3.50

Гуменка Д.: Діти Чумацького Шляху 2.50

Хрещатий Яр — роман-хроніка 4.50

Багато лебів, нарисів 2.50

Мана — повість 1.50

Велике Пале, повість 2.50

Епізод з життя Європи критської 2.50

Горинич С.: В царстві роботи і байдужості 1.00

Грицак П.: Галицько-Волинська держава опр. 3.30

Давидович-Антоненко В.: Землею Українською — мистецькі репортажі з подорожі по Україні 1.50

Діброва О. Г.: Гамі дельчани — поезії 1.00

Подорож у світ 1.00

Діма: Мить — збірка поезій 0.50

Пересаджені квіти 0.50

Дончук З.: Гнат Кіндратович 1.50

Чорні Дні 0.75

Через річку 0.75

Дорошенко В.: Великий Камінь — життя і заслуги І. Франка, ст. 64. 0.50

Великий Митрополит — пам'яті Митрополита А. Шептицького 0.75

Дудко Ф.: Віяна, роман 1.00

Чорторий, оповідання 1.00

Великий Гетьман, іст. оповідання 1.50

Діагностичні дні, оповідання 1.50

Ерем І.: Роботи 0.75

Шматки 0.25

Жарський Ед.: Рухачка — гри — забави. Нарис програми фізичного виховання 1.00

Заводович Р.: Кобзарська гостиня 0.50

Богута Багатур 1.00

Сойка-шугарка 1.00

Завзятий І.: Блудний син — 2 томи 2.00

Зайцев П.: Життя Тараса Шевченка бр. 5.00 опр. 5.50

Заклинський М.: Хмельницький як полководець 0.25

Запорожець-Девал О.: Гарбузова містерія — гум. пов. 1.50

Записки Наук. Т. в. Ім. Шевченка, том 166: 1.50

Збірник на пошану сторіччя народни І. Франка 2.50

Збірка українських новел 3.50

Збірник літ. газети бр. 3.25 опр. 4.25

Значайна О.: Селянська санаторія 1.85

Оглянувшись назад, оповідання 1.50

Історія Рука 4.00

Качуровський І.: Шлях невідомого 1.00

Корницький І.: Перелітні птахи — веселі історії Героя передмістя — гумор. повість 1.25

Керч О.: Альбатроси — роман 2.00

К. І.: Мала історія України 0.15

Кізіл Д-р.: Український лікар 6.00

Клен Ю.: Попіл імперії 3.65

Коваленко Л.: Рік 2245 (роман-утопія) 2.25

В часі і просторі — п'єса 2.00

Ковальська М.: Ганна, роман 0.90

Королів-Старий В.: Чмелюк 3.75

Згадка про мою смерть 2.00

Коренець О.: Зшиток малого монгола 0.60

Косаренко-Косаревич В.: Московський офіційно 6.00

Копобинський М.: Твори в двох томах 9.00

Крип'якевич-Дольницький: Нова історія України 3.50

Крутинський Б.: Гетьман Пилип Орлик 0.80

Куліш М.: Твори 3.50

Курдюк А.: Етюди (мініатюри) 1.50

Левіцька-Холодна: Шлях велетня — розповідь про життя Тараса Шевченка 3.50

Летний В.: Мазепа, повість бр. 2.50 опр. 3.00

Крутіж 0.70

Під тихий вечір 1.95

Писання, I, II 5.00

Ліпа Ю.: Призначення України 1.50

Лотоцький А.: Книга слава 1.00

Любомирський С.: Жорстокі світанки, роман, 2 томи 2.00

Між славою і смертю 3 т. 2.40

Під молотом війни — 4 т. 8.00

Мандрівка по головних містах земель України — гра для українського юнацтва 2.90

Малашук С.: Поезії бр. 2.50 опр. 3.00

Марголія А.: Державний устрій Спол. Штатів Америки 1.50

Міртуч П.: Українська Повстанська Армія 3.00

В німецьких ялинах смерті 2.00

Мішуга Л. І.: Драган А.: Українці у вільному світі 2.00

Мудрик М. А.: Світанки і сумерки 1.00

Замовлення враз з належністю слати на адресу: "СВОБОДА", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Литвин & Литвин

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS AIR CONDITIONED Обслуґа Шпаци і Чесна Our Services Are Available Anywhere in New Jersey 801 SPRINGFIELD AVENUE IRVINGTON, N. J. NEWARK, N. J. ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ. Контрольована температура. Модерна каліція до ужитку даром.

Peter Jarema 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel: ORchard 4-2588

КАТАЛОГ

КНИЖОК КНИГАРНІ "СВОБОДА" 63 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(1)

Альбом Українських Січових Стрілець, опр. 88.75

Андрей Г. К.: Попелюшка, Ілюстр. казка 0.50

Андрейсний-Крет: Українсько-Англійський Словник 12.00

Бабій О.: Повстанці — поема 1.75